

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu obsega:

- Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. 100/01 z dne 11. 12. 2001),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. 39/05 z dne 19. 4. 2005),
- Pravilnik o dopolnitvah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. 53/07 z dne 15. 6. 2007),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. 102/10 z dne 17. 12. 2010),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. 38/15 z dne 4. 6. 2015),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. 78/18 z dne 4. 12. 2018),
- Pravilnik o spremembah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. 78/19 z dne 20. 12. 2019).

P R A V I L N I K

o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu

(neuradno prečiščeno besedilo št. 6)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina pravilnika)

Ta pravilnik določa minimalne zahteve za zagotavljanje varnosti in varovanja zdravja delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem, ki se nahajajo v delovnem okolju ali so posledica katere koli dejavnosti, ki vključuje kemične snovi in zavezujoče mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost v skladu z:

- Direktivo Komisije z dne 29. maja 1991 o določitvi indikativne mejne vrednosti v skladu z Direktivo Sveta 80/1107/EGS o varovanju delavcev pred tveganjem zaradi izpostavljenosti kemičnim, fizikalnim in biološkim dejavnikom pri delu (91/322/EGS) (UL L št. 177 z dne 5. 7. 1991, str. 22) zadnjič spremenjeno z Direktivo Komisije 2017/164/ES z dne 31. januarja 2017 o določitvi četrtega seznama indikativnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost v skladu z Direktivo Sveta 98/24/EU ter o spremembi Direktiv Komisije 91/322/EGS, 2000/39/ES in 2009/161/EU (UL L št. 27 z dne 1. 2. 2017, str. 115),
- Direktivo Sveta 98/24/ES z dne 7. aprila 1998 o varovanju zdravja in zagotavljanju varnosti delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim dejavnikom pri delu (štirinajsta posebna direktiva v smislu člena 16(1) Direktive 89/391/EGS) (UL L št. 131 z

- dne 5. 5. 1998, str. 279), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2014/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o spremembi direktiv Sveta 92/58/EGS, 92/85/EGS, 94/33/ES, 98/24/ES ter Direktive 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta z namenom prilagoditve Uredbi (ES) št. 1272/2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi (UL L št. 65 z dne 5. 3. 2014, str. 1),
- Direktivo Komisije 2000/39/ES z dne 8. junija 2000 o določitvi prvega seznama indikativnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost pri izvajanju Direktive Sveta 98/24/ES o varovanju zdravja in zagotavljanju varnosti delavcev pred tveganjem zaradi izpostavljenosti kemičnim dejavnikom pri delu (UL L št. 142 z dne 16. 6. 2000, str. 47) zadnjič spremenjeno z Direktivo Komisije 2017/164/ES z dne 31. januarja 2017 o določitvi četrtega seznama indikativnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost v skladu z Direktivo Sveta 98/24/EU ter o spremembi Direktiv Komisije 91/322/EGS, 2000/39/ES in 2009/161/EU (UL L št. 27 z dne 1. 2. 2017, str. 115),
 - Direktivo Komisije 2006/15/ES z dne 7. februarja 2006 o določitvi drugega seznama indikativnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost pri izvajanju Direktive Sveta 98/24/ES ter o spremembi Direktive 91/322/EGS in Direktive 2000/39/ES (UL L št. 38 z dne 9. 2. 2006, str. 36),
 - Direktivo Komisije 2009/161/EU z dne 17. decembra 2009 o določitvi tretjega seznama indikativnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost pri izvajanju Direktive Sveta 98/24/ES in o spremembi Direktive 2000/39/ES (UL L št. 338 z dne 19. 12. 2009, str. 87) zadnjič spremenjeno z Direktivo Komisije 2017/164/ES z dne 31. januarja 2017 o določitvi četrtega seznama indikativnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost v skladu z Direktivo Sveta 98/24/EU ter o spremembi Direktiv Komisije 91/322/EGS, 2000/39/ES in 2009/161/EU (UL L št. 27 z dne 1. 2. 2017, str. 115),
 - Direktivo 2014/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o spremembi direktiv Sveta 92/58/EGS, 92/85/EGS, 94/33/ES, 98/24/ES ter Direktive 2004/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta z namenom prilagoditve Uredbi (ES) št. 1272/2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi (UL L št. 65, z dne 5. 3. 2014, str. 1 in
 - Direktivo Komisije 2017/164/ES z dne 31. januarja 2017 o določitvi četrtega seznama indikativnih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost v skladu z Direktivo Sveta 98/24/EU ter o spremembi Direktiv Komisije 91/322/EGS, 2000/39/ES in 2009/161/EU (UL L št. 27 z dne 1. 2. 2017, str. 115).

2. člen (izjeme)

(1) Ta pravilnik se ne uporablja za dela, pri katerih so delavci izpostavljeni ali so lahko izpostavljeni rakotvornim in/ali mutagenim snovem, razen v primeru, ko določbe tega pravilnika predpisujejo višjo raven varnosti in zdravja pri delu.

(2) Ta pravilnik se ne uporablja za prevoz nevarnega blaga (nevarnih kemičnih snovi), razen v primeru, ko določbe tega pravilnika predpisujejo višjo raven varnosti in zdravja pri delu.

(3) Določbe tega pravilnika se ne uporabljajo za dela, pri katerih so delavci izpostavljeni ionizirnemu sevanju.

3. člen (definicije)

Pojmi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

1. Kemična snov pomeni kemični element ali njegove spojine v naravnem stanju ali pridobljene, uporabljene ali sproščene, vključno sproščene kot odpadki, pri kateri koli dejavnosti pri delu, ne glede na to ali so proizvedene namerno ali nenamerno in ne glede na to ali so dane na trg ali ne.
2. Nevarna kemična snov pomeni katerikoli kemično snov, ki:
 - ustreza merilom za razvrščanje kot nevarna v katerikoli razred nevarnosti oziroma nevarnosti za zdravje v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006 (UL L št. 353 z dne 31. 12. 2008, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1272/2008/ES);
 - lahko, čeprav po merilih za razvrščanje ni nevarna snov v skladu s prejšnjo alinejo, zaradi svojih fizikalno – kemičnih, kemičnih ali toksikoloških lastnosti in načina kako je uporabljena ali prisotna na delovnem mestu, predstavlja tveganje za varnost in zdravje delavcev ter tudi kemično snov, ki se ji v skladu s 4. členom tega pravilnika določi mejno vrednost za poklicno izpostavljenost.
3. Prah pomeni disperzno porazdeljene trdne snovi v zraku, ki nastanejo z mehanskimi postopki ali mešanjem. K prahovom prištevamo tudi dim iz termičnih ali kemičnih procesov.
4. Dim pomeni disperzno porazdeljene trdne snovi v zraku, ki nastanejo s toplotnimi in/ali kemičnimi procesi/postopki.
5. Inhalabilna (inspirabilna ali groba) frakcija (I) pomeni del celotnega prahu ali dima, ki ga delavec vdihne skozi nos ali usta iz območja vdihavanja.
6. Alveolarna (respirabilna ali fina) frakcija (A) pomeni del vdihanega prahu ali dima, ki ga delavec vdihne skozi nos ali usta iz območja vdihavanja in ki vsebuje dovolj majhne delce, da pridejo v alveole (pljučne mešičke).
7. Dejavnost, ki vključuje kemične snovi pomeni vsako delo, pri katerem se kemične snovi uporabi ali se jih namerava uporabiti, vključno s proizvodnjo, ravnanjem, skladiščenjem, prevozom, odstranjevanjem in obdelavo, ali ki so rezultat takega dela.
8. Mejna vrednost za poklicno izpostavljenost pomeni povprečno koncentracijo nevarne kemične snovi v zraku na delovnem mestu znotraj območja vdihavanja, ki na splošno ne škoduje zdravju delavca, če delavec dela pri koncentraciji nevarnih kemičnih snovi v zraku na delovnem mestu, ki je manjša ali enaka mejni vrednosti nevarne kemične snovi, 8 ur na dan / 40 ur na teden polno delovno dobo, pri normalnih mikroklimatskih razmerah in pri fizično lahkem delu.

Mejna vrednost je podana za 8-urno izpostavljenost.

Mejna vrednost nevarnih snovi v zraku na delovnem mestu je podana pri temperaturi 20 °C in tlaku $1,013 \times 10^5$ Pa.
9. Kratkotrajna vrednost (KTV) pomeni koncentracijo nevarne kemične snovi v zraku na delovnem mestu znotraj območja vdihavanja, ki ji je delavec brez nevarnosti za zdravje lahko izpostavljen krajši čas. Izpostavljenost kratkotrajni vrednosti lahko traja največ 15 min. in se ne sme ponoviti več kot štirikrat v delovni izmeni, med dvema izpostavljenostima tej koncentraciji pa mora preteči najmanj 60 minut. Kratkotrajna vrednost se izraža v mg/m^3 ali v ml/m^3 (ppm), podana pa je kot mnogokratnik dovoljene prekoračitve mejne vrednosti.
10. Biološka mejna vrednost (BAT) pomeni opozorilno raven nevarne kemične snovi in njenih metabolitov v tkivih, telesnih tekočinah ali izdihanem zraku, ne glede na to, ali je nevarna kemična snov vnesena v organizem z vdihavanjem, zaužitjem ali skozi kožo.
11. Biološki monitoring (spremljanje) je določanje škodljive snovi in/ali njenih metabolitov oziroma bioloških učinkov, nastalih zaradi delovanja te snovi v organizmu.
12. Nadzorovanje zdravja pomeni oceno zdravstvenega stanja v povezavi z izpostavljenostjo določenim kemičnim snovem pri delu.
13. Nevarnost pomeni lastnost kemične snovi, ki lahko potencialno škoduje.
14. Tveganje pomeni verjetnost, da pride pri uporabi in/ali izpostavljenosti delavca kemični snovi do škodljivega delovanja na človeški organizem.

15. Pristojni organ je organ inšpekcije dela.

4. člen **(mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost in biološke mejne vrednosti)**

(1) Zavezujoče mejne vrednosti nevarnih kemičnih snovi za poklicno izpostavljenost so določene v prilogi I tega pravilnika.

(2) Poleg zavezujočih mejnih vrednosti iz priloge I tega pravilnika je mejna vrednost za prah 10 mg/m^3 za inhalabilno frakcijo in $1,25 \text{ mg/m}^3$ za alveolarno frakcijo, v primeru, da prah nima rakotvornih, mutagenih, teratogenih, fibrogenih, strupenih ali alergičnih učinkov. V primeru, da ima prah kateregakoli od naštetih lastnosti, je treba za prah upoštevati mejno vrednost posamezne nevarne snovi iz priloge I tega pravilnika.

(3) Zavezujoče biološke mejne vrednosti so določene v prilogi II tega pravilnika. Kemične snovi so razvrščene po CAS številkah v prilogi IV, ki je sestavni del tega pravilnika.

(4) Kadar obstajajo utemeljeni dokazi, da je potrebna revizija ali uvedba drugačnih zavezujočih mejnih vrednosti za nevarne kemične snovi iz priloge I tega pravilnika ali drugačnih zavezujočih bioloških mejnih vrednosti nevarnih snovi iz priloge II tega pravilnika, mora delodajalec o tem obvestiti pristojni organ.

5. člen **(podatki o koncentracijah nevarnih kemičnih snovi)**

Na zahtevo pristojnega organa mora delodajalec posredovati pristojnemu organu vse podatke o koncentracijah nevarnih kemičnih snovi na delovnem mestu. Pristojni organ mora o tem poročati ministru, pristojnemu za delo.

II. OBVEZNOSTI DELODAJALCA

6. člen **(določanje in ocenjevanje tveganja)**

(1) Delodajalec mora pred pričetkom izvajanja vsake dejavnosti ugotoviti, ali so na delovnem mestu prisotne nevarne kemične snovi. Če delodajalec ugotovi njihovo prisotnost, mora oceniti tveganje za varnost in zdravje delavcev, ki ga predstavlja prisotnost kemičnih snovi na delovnem mestu.

(2) Delodajalec mora pri oceni tveganja upoštevati:

- nevarne lastnosti kemičnih snovi,
- podatke o varnosti in zdravju, ki jih priskrbi dobavitelj (npr. ustrezne varnostne liste) v skladu z Uredbo (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L št. 396 z dne 30. 12. 2006, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1907/2006/ES),
- raven, vrsto in trajanje izpostavljenosti,
- količino kemičnih snovi,
- druge okoliščine pri delu s kemičnimi snovmi,

- mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost in/ali biološke mejne vrednosti,
- učinek preventivnih ukrepov, ki so/bodo sprejeti,
- rezultate že uvedenega zdravstvenega nadzora, če so na razpolago.

Dobavitelj kemične snovi mora na zahtevo delodajalcu podati dodatne informacije, ki so potrebne za oceno tveganja in, če je to mogoče tudi specifično oceno tveganja za uporabnike.

(3) Delodajalec mora imeti dokumentirano oceno tveganja. Na podlagi te ocene mora delodajalec ugotoviti, kateri ukrepi iz 7. in 8. člena tega pravilnika so bili sprejeti. Ocena tveganja lahko vključuje utemeljitev delodajalca, da je zaradi narave in obsega tveganj v zvezi s kemičnimi snovmi, nadaljnja podrobna ocena tveganja nepotrebna. Oceno tveganja mora delodajalec sproti dopolnjevati, še posebno, če je prišlo do pomembnih sprememb, zaradi katerih ocena ni več ustrezna, ali kadar to zahteva rezultat zdravstvenega nadzora.

(4) Delodajalec mora pri oceni tveganja upoštevati tudi druge aktivnosti na delovnem mestu, na primer vzdrževanje, pri katerih je možno pričakovati večjo izpostavljenost kakor tudi druge vzroke, zaradi katerih lahko pride do škodljivih učinkov na zdravje in varnost delavcev potem, ko so že bili sprejeti in izvedeni vsi tehnični ukrepi.

(5) Pri dejavnostih, pri katerih prihaja do izpostavljenosti več nevarnim kemičnim snovem mora delodajalec oceniti tveganje, ki ga predstavlja kombinacija tveganj zaradi vseh kemičnih snovi.

(6) Delodajalec mora zagotoviti, da se v primeru nove dejavnosti, ki vključuje nevarne kemične snovi, delo začne šele potem, ko se oceni tveganje in ko uvede potrebne preventivne ukrepe.

7. člen **(splošna načela za preprečevanje tveganj)**

(1) Delodajalec mora pri izvajanju svojih obveznosti za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev pri vsaki dejavnosti, ki vključuje nevarne kemične snovi, sprejeti potrebne preventivne ukrepe, v skladu s predpisi o varnosti in zdravju pri delu, kakor tudi ukrepe navedene v tem pravilniku.

(2) Delodajalec mora tveganje za varnost in zdravje delavcev pri delu, ki vključuje nevarne kemične snovi, odpraviti ali zmanjšati na najmanjšo možno mero na naslednje načine:

- z načrtovanjem in organizacijo sistemov dela na delovnem mestu,
- z zagotavljanjem primerne delovne opreme in uvedbo vzdrževalnih postopkov, ki zagotavljajo varnost in zdravje delavcev pri delu,
- z zmanjševanjem števila delavcev, ki so izpostavljeni ali so lahko izpostavljeni nevarnim kemičnim snovem,
- z zmanjševanjem trajanja in intenzitete izpostavljenosti,
- s primernimi higienskimi ukrepi,
- z znižanjem količine kemičnih snovi, ki so prisotne na delovnem mestu na najmanjšo možno mero, ki se zahteva za določeno vrsto dela,
- z ustreznimi postopki na delovnem mestu, vključno s postopki za varno ravnanje, skladiščenje in prevoz nevarnih kemičnih snovi in odpadkov, ki vsebujejo take kemične snovi, znotraj delovnega mesta.

(3) Kadar rezultati ocene tveganja, iz prvega odstavka prejšnjega člena pokažejo, da zaradi količine nevarne kemične snovi, ki je prisotna na delovnem mestu, obstaja le

minimalno tveganje za varnost in zdravje delavcev in za zmanjšanje tveganja zadoščajo ukrepi, sprejeti v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena, se določbe 8., 9. in 12. člena tega pravilnika ne uporabljajo.

8. člen (varnostni in preventivni ukrepi)

(1) Delodajalec mora zagotoviti, da je tveganje, ki ga predstavlja nevarna kemična snov za varnost in zdravje delavcev pri delu, odpravljeno ali zmanjšano na najmanjšo možno mero.

(2) Delodajalec mora nadomestiti nevarno kemično snov ali proces s kemično snovjo ali procesom, ki ni nevaren-a ali je manj nevaren-a za varnost in zdravje delavcev, če je to tehnično možno. Kadar zaradi vrste dejavnosti tveganja ni možno odpraviti z nadomestitvijo nevarne kemične snovi ali procesa s kemično snovjo ali procesom, ki ni nevaren-a ali je manj nevaren-a za varnost in zdravje delavcev, mora delodajalec zagotoviti, da se tveganje zmanjša na najmanjšo možno mero z uporabo varnostnih in preventivnih ukrepov, ki ustrezajo oceni tveganja v skladu s 6. členom tega pravilnika.

Ti ukrepi morajo vključevati po prednostnem vrstnem redu:

- a) načrtovanje ustreznih delovnih procesov in tehničnih regulacijskih naprav in uporabo ustrezne opreme in materialov, da se prepreči ali čim bolj zmanjša sproščanje nevarnih kemičnih snovi, ki lahko predstavljajo tveganje za varnost in zdravje delavcev na delovnem mestu;
- b) uporaba kolektivnih varnostnih ukrepov pri izvoru tveganja, kot npr. primerno prezračevanje in primerni organizacijski ukrepi;
- c) uporaba individualnih varnostnih ukrepov, vključno z uporabo osebne varovalne opreme.

(3) Glede na stopnjo in vrsto tveganja mora delodajalec zagotoviti nadzorovanje zdravja v skladu z 12. členom tega pravilnika.

(4) Delodajalec mora redno in kadar pride do spremembe pogojev, ki lahko vplivajo na izpostavljenost delavcev kemičnim snovem, izvajati meritve koncentracij kemičnih snovi, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje delavcev na delovnem mestu in pri tem upoštevati mejne vrednosti za poklicno izpostavljenost. Delodajalec mora pri izvajanju meritev nevarnih kemičnih snovi v zraku na delovnem mestu upoštevati periodiko, določeno v standardu SIST EN 689.

(5) Delodajalec mora pri izvajanju ukrepov, temelječih na oceni tveganja iz 6. člena tega pravilnika, upoštevati rezultate meritev iz prejšnjega odstavka.

Delodajalec mora v primerih prekoračitev mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost ugotoviti vzroke in takoj ukrepati ter opraviti kontrolne meritve. Pri izvajanju preventivnih in varnostnih ukrepov mora delodajalec upoštevati vrsto te mejne vrednosti.

(6) Na osnovi celotne ocene tveganja in splošnih načel za preprečevanje tveganj, navedenih v 7. členu tega pravilnika, mora delodajalec sprejeti tehnične in/ali organizacijske ukrepe, ki ustrezajo vrsti delovnega postopka, vključno s skladiščenjem, ravnanjem in ločevanjem nekompatibilnih kemičnih snovi tako, da delavce zavaruje pred nevarnostmi, ki jih povzročajo fizikalno-kemične lastnosti kemičnih snovi.

Delodajalec mora ukrepati po prednostnem vrstnem redu, tako da:

- a) prepreči prisotnost nevarnih koncentracij vnetljivih snovi ali nevarnih količin kemično nestabilnih snovi na delovnem mestu,

- b) se izogne prisotnosti izvorov vžiga, ki bi lahko povzročili požar in eksplozije, ali neugodnim pogojem, ki bi lahko privedli do škodljivih fizikalnih učinkov nestabilnih snovi ali mešanic snovi,
- c) zmanjša škodljive učinke za zdravje in varnost delavcev v primeru požara ali eksplozije zaradi vžiga vnetljivih snovi ali škodljivih fizikalnih učinkov, ki jih lahko povzročijo kemično nestabilne snovi ali mešanice snovi.

(7) Delodajalec mora zagotoviti, da je oblika, izdelava in dobava delovne opreme in varovalnih sistemov za varovanje delavcev v skladu s predpisi o varnosti strojev in s predpisi o varnosti proizvodov.

Delodajalec mora sprejete tehnične in organizacijske ukrepe uskladiti s predpisi, ki urejajo opremo in varovalne sisteme, ki so namenjeni uporabi v potencialno eksplozivni atmosferi.

Delodajalec mora sprejeti ukrepe za zagotovitev ustreznega nadzora obrata, opreme in strojev ali zagotoviti opremo za preprečevanje eksplozij ali sisteme za sproščanje tlaka pri eksploziji.

9. člen **(ravnanje ob nezgodah in nevarnih pojavih)**

(1) Z namenom, da bi zagotovili varnost in zdravje delavcev pred nezgodo ali nevarnim pojavom zaradi prisotnosti nevarnih kemičnih snovi na delovnem mestu, mora delodajalec določiti postopek ukrepanja (akcijski načrt), za primer da pride do takšnega dogodka. Delodajalec mora zagotoviti, da ti ukrepi obsegajo tudi praktične varnostne vaje, ki se redno izvajajo in ustrezna sredstva za prvo pomoč.

(2) V primeru pojava dogodka iz prvega odstavka tega člena mora delodajalec takoj sprejeti ukrepe za ublažitev posledic tega dogodka in o tem obvestiti vse prizadete delavce.

Delodajalec mora za ponovno vzpostavitev normalnega stanja:

- uvesti ustrezne ukrepe za čimprejšnje saniranje nastale situacije,
- dovoliti dostop na prizadeta območja le delavcem, ki so nujno potrebni za izvajanje popravil in drugega nujnega dela.

(3) Delodajalec mora delavcem, ki smejo delati na prizadetem območju, zagotoviti ustrezno varovalno obleko, osebno varovalno opremo, posebno varnostno opremo in drugo opremo, ki jo morajo uporabljati, dokler obstaja tako stanje.

Delodajalec mora zagotoviti, da nezavarovane osebe ne bodo ostale na prizadetem območju.

(4) Delodajalec mora zagotoviti ustrezne opozorilne in druge komunikacijske sisteme, ki so potrebni za opozarjanje na povečano tveganje za varnost in zdravje, poskrbeti za ustrezní odziv in za takojšnjo uvedbo ustreznih ukrepov, pomoči, izhodov v sili in reševalne akcije.

(5) Delodajalec mora zagotoviti, da so informacije o nujnih ukrepanjih v zvezi z nevarnimi kemičnimi snovmi dostopne notranjim in zunanjim službam za ukrepanje pri nezgodah in nevarnih pojavih.

Te informacije morajo vsebovati:

- vnaprejšnje obvestilo o nevarnosti pri delu, ukrepe za ugotavljanje nevarnosti, varnostne ukrepe in postopke, tako da službe za nujno ukrepanje lahko pripravijo svoje lastne postopke za odziv in varnostne ukrepe,
- podatke o specifičnih nevarnostih, ki se pojavijo, ali se lahko pojavijo ob času nezgode ali nevarnega pojava, vključno s podatki o postopkih, pripravljenih v skladu s tem členom.

10. člen (seznanjanje, obveščanje in usposabljanje)

- (1) Delodajalec mora zagotoviti, da so delavci in/ali njihovi predstavniki:
- seznanjeni z oceno tveganja in spremembami na delovnem mestu, ki narekujejo spremembe v oceni tveganja,
 - obveščeni o nevarnih kemičnih snoveh, ki se pojavljajo na delovnem mestu, o vrsti teh snovi, tveganju za varnost in zdravje, ustreznih mejnih vrednostih za poklicno izpostavljenost ipd.,
 - usposobljeni in obveščeni o ustreznih varnostnih ukrepih za preprečevanje tveganja ter o njihovih obveznostih za zagotavljanje njihove lastne varnosti in varnosti drugih delavcev na delovnem mestu,
 - obveščeni o načinu dostopa do kateregakoli varnostnega lista, ki ga priskrbi dobavitelj v skladu z 31. členom Uredbe 1907/2006/ES.

(2) Delodajalec mora listine in podatke iz prejšnjega odstavka sproti dopolnjevati, ob upoštevanju okoliščin, ki se spreminjajo in jih posredovati delavcem ustno, z individualnim poukom ali usposabljanjem, podprto s pisnimi podatki, odvisno od vrste in stopnje tveganja, na delavcem razumljiv način.

(3) Kadar posode in cevi, ki se uporabljajo za nevarne kemične snovi pri delu, niso označene v skladu s predpisi o označevanju kemičnih snovi in varnostnih znakov na delovnem mestu mora delodajalec zagotoviti, da bodo vsebine posod in cevi, kot tudi vrste vsebine in s tem povezane nevarnosti poznane.

(4) Proizvajalci ali dobavitelji morajo na zahtevo delodajalca delodajalcu priskrbeti vse podatke o nevarnih kemičnih snoveh, ki so potrebni za oceno tveganja iz 6. člena tega pravilnika, če Uredba 1907/2006/ES in Uredba 1272/2008/ES ne vsebujeta obveznosti za dajanje podatkov.

III. RAZNE DOLOČBE

11. člen (prepovedi)

(1) Prepovedana je proizvodnja, izdelava ali uporaba kemičnih snovi in dejavnosti, ki vključujejo kemične snovi, navedenih v prilogi III tega pravilnika. Namen prepovedi je preprečitev izpostavljenosti delavcev tveganju za zdravje, ki ga predstavljajo določene kemične snovi in/ali določene dejavnosti.

(2) Prepovedane kemične snovi in/ali dejavnosti iz priloge III tega pravilnika se izjemoma lahko uporabljajo:

- kadar je edini namen uporabe znanstvena raziskava in preizkušanje, vključno z analizo,
- za dejavnosti, ki so namenjene odstranjevanju kemičnih snovi, ki so prisotne v obliki stranskih proizvodov ali odpadnih proizvodov,

- za proizvodnjo kemičnih snovi, ki so navedene v prvem odstavku tega člena, v primeru da so te kemične snovi polizdelki.

(3) Delodajalec mora preprečiti izpostavljenost delavcev kemičnim snovem iz prvega odstavka tega člena tako, da zagotovi, da se proizvodnja in čimprejšnja uporaba takih kemičnih snovi kot polizdelkov izvaja v zaprtem sistemu, iz katerega se lahko kemične snovi iz priloge III tega pravilnika odstrani samo, kolikor je to potrebno za nadzorovanje procesa ali popravilo sistema.

(4) Pred uporabo kemičnih snovi iz priloge III, mora delodajalec pristojnemu organu predložiti prijavo. Prijava mora vsebovati naslednje podatke:

- razlog uporabe,
- količino kemične snovi (letna poraba),
- vključene dejavnosti in/ali reakcije ali procese,
- število delavcev, ki bi lahko bili izpostavljeni,
- predvidene varnostne ukrepe za varovanje zdravja in zagotavljanje varnosti delavcev,
- tehnične in organizacijske ukrepe za preprečevanje izpostavljenosti delavcev.

12. člen (zdravstveni nadzor)

(1) Delodajalec mora zagotoviti zdravstveni nadzor tistih delavcev, za katere rezultati ocene tveganja iz 6. člena tega pravilnika pokažejo, da obstaja tveganje za njihovo zdravje.

(2) Nadzorovanje zdravja, katerega rezultati se upoštevajo pri uporabi preventivnih ukrepov na nekem delovnem mestu, se izvaja:

- kadar je izpostavljenost delavca nevarnim kemičnim snovem takšna, da se ugotovljena bolezen ali negativni učinek na zdravje lahko pripišejo izpostavljenosti,
- kadar obstaja verjetnost, da se bolezen ali učinek lahko pojavi pod posebnimi pogoji dela,
- kadar obstajajo veljavne tehnike za odkrivanje znakov bolezni ali učinkov in diagnostični postopek predstavlja nizko tveganje za zdravje delavca.

(3) Biološki monitoring se obvezno izvaja pri delavcih, ki so pri delu izpostavljeni svincu ali njegovim spojinam. Biološki monitoring se izvaja tudi kadar, so delavci pri delu izpostavljeni nevarnim kemičnim snovem, za katere je uvedena zavezujoča mejna vrednost iz priloge II tega pravilnika. Biološki monitoring se izvaja po zahtevah za kakovost in kompetentnost medicinskih laboratorijev.

(4) Delodajalec delavce obvesti o rezultatih ocene tveganja, v kateri je opredeljena tudi zahteva po zdravstvenem nadzoru z biološkim monitoringom, preden jih razporedi na delo s temi nevarnimi kemičnimi snovmi.

(5) Kadar se z zdravstvenim nadzorom ugotovi, da ima delavec določeno bolezen ali negativni učinek na zdravje, ki je po mnenju izvajalca medicine dela posledica izpostavljenosti nevarnim kemičnim snovem pri delu ali da je bila presežena zavezujoča biološka mejna vrednost, izvajalec medicine dela obvesti delavca o rezultatu zdravstvenega nadzora ter ga obvesti in mu svetuje o zanj primernem zdravstvenem nadzoru po koncu izpostavljenosti. V takem primeru mora delodajalec:

- preveriti oceno tveganja,
- preveriti ukrepe, ki so določeni za odpravo ali zmanjšanje tveganja v skladu s 7. in 8. členom tega pravilnika,

- upoštevati mnenje izvajalca medicine dela pri izvajanju ukrepov, ki so potrebni za odpravo ali zmanjšanje tveganja v skladu z 8. členom tega pravilnika, vključno z možnostjo prerazporeditve delavca na drugo delovno mesto, kjer ni tveganja za nadaljnjo izpostavljenost, ter
- poskrbeti za stalni zdravstveni nadzor in oceno zdravstvenega stanja drugih delavcev, ki so bili podobno izpostavljeni in na predlog izvajalca medicine dela napotiti izpostavljene osebe na zdravstveni pregled.

(6) Za vsakega delavca, za katerega se izvaja zdravstveni nadzor, je treba voditi evidenco in stalno dopolnjevati podatke o času izpostavljenosti in koncentracijah kemičnih snovi, katerim je delavec izpostavljen ter o njegovem zdravstvenem stanju. Podatki o izpostavljenosti morajo vsebovati rezultate meritev in periodičnih preiskav, ki jih mora delodajalec posredovati izvajalcu medicine dela. Biološki monitoring in z njim povezane zahteve so del zdravstvenega nadzora. Izvajalec medicine dela je dolžan rezultate biološkega monitoringa, ki je pokazatelj ustreznosti, zadostnosti in učinkovitosti uvedenih ukrepov za varovanje zdravja delavcev, posredovati delodajalcu.

(7) Podatki o izpostavljenosti in zdravstvenem stanju se hranijo v primerni obliki, ki mora zagotavljati možnost kasnejšega vpogleda, ob upoštevanju obvezne zaupnosti osebnih podatkov. Posameznemu delavcu je treba zagotoviti, da ima na svojo zahtevo dostop do lastnih osebnih podatkov o zdravstvenem stanju in izpostavljenosti.

(8) Na zahtevo pristojnega organa je delodajalec dolžan posredovati poročilo o zdravstvenem nadzoru delavcev. Pred prenehanjem dejavnosti mora delodajalec pristojnemu organu posredovati podatke o izpostavljenosti delavcev in zdravstvenem stanju delavcev, ki so bili pod zdravstvenim nadzorom zaradi dela z nevarnimi kemičnimi snovmi.

13. člen (posvetovanje in sodelovanje delavcev)

Delodajalec mora zagotoviti posvetovanje in sodelovanje delavcev in/ali njihovih predstavnikov o zadevah, ki jih ureja ta pravilnik.

13.a člen (praktične smernice)

Pri uporabi nevarnih kemičnih snovi lahko delodajalci upoštevajo Praktične nezavezujoče smernice o varovanju zdravja in zagotavljanju varnosti delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu, ki so objavljene v publikaciji Evropske komisije na spletni strani <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b8827eb0-bb69-4193-9d54-8536c02080c1/language-sl>, in sicer za:

- standardizirane metode za merjenje in vrednotenje koncentracij v zraku na delovnem mestu, skladno z mejnimi vrednostmi za poklicno izpostavljenost,
- določanje in oceno tveganja, za njihovo revizijo in, če je potrebno, njihovo prilagoditev,
- preventivne ukrepe za nadzorovanje tveganja in
- varnostne in preventivne ukrepe za nadzorovanje tveganja.

[Priloga I: Seznam zavezujočih mejnih vrednosti za poklicno izpostavljenost](#)

[Priloga II: Zavezujoče biološke mejne vrednosti – BAT vrednosti / EKA vrednosti](#)

[Priloga III: Prepovedi](#)

[Priloga IV: Kazalo po CAS številkah](#)

Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. [100/01](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»IV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

14. člen

Minister, pristojen za delo, objavi v Uradnem listu Republike Slovenije praktične smernice za:

- standardizirane metode za merjenje in oceno koncentracij nevarnih kemičnih snovi v zraku na delovnem mestu,
- določanje in oceno tveganja in revizijo le-te,
- varnostne in preventivne ukrepe pri delu z nevarnimi kemičnimi snovmi,
- varno ravnanje s posameznimi skupinami nevarnih kemičnih snovi,
- nadomestitev nevarnih kemičnih snovi z manj nevarnimi ali nenevarnimi.

15. člen

Minister, pristojen za delo, v soglasju z ministrom za zdravje objavi v Uradnem listu Republike Slovenije praktične smernice za izvajanje zdravstvenega nadzora in biološkega monitoringa za delavce, ki so pri delu izpostavljeni tistim nevarnim kemičnim snovem, za katere je uvedena zavezujoča mejna vrednost iz priloge II tega pravilnika.

16. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2002, razen določb 11. člena in priloge III ter zavezujočih bioloških mejnih vrednosti iz priloge II, ki se začnejo uporabljati 31. decembra 2005.«.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. [39/05](#)) spreminja 16. člen pravilnika tako, da se glasi:

»16. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2002, razen določb 11. člena in priloge III ter zavezujočih bioloških mejnih vrednosti iz priloge II, razen bioloških mejnih vrednosti za svinec, ki se začnejo uporabljati 31. decembra 2005.«;

ter vsebuje naslednjo končno določbo:

»7. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o dopolnitvah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. [53/07](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»3. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. [102/10](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»3. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. [38/15](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»8. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. [78/18](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

9. člen

(1) Mejne vrednosti za dušikov monoksid, dušikov dioksid in ogljikov monoksid v podzemnem rudarstvu in gradnji predorov iz Priloge I pravilnika, se začnejo uporabljati 21. avgusta 2023, do takrat pa se uporablja mejna vrednost za dušikov monoksid 30 mg/m^3 oziroma 25 ppm, za dušikov dioksid 9 mg/m^3 oziroma 5 ppm in za ogljikov monoksid 33 mg/m^3 oziroma 30 ppm.

(2) Za kemične snovi iz Priloge I pravilnika, ki v stolpcu Opombe nimajo navedene oznake EU, EU0, EU1, EU2, EU3 ali EU4 se začnejo mejne vrednosti uporabljati šest mesecev po uveljavitvi tega pravilnika. Do takrat se za te kemične snovi uporabljajo mejne vrednosti iz Priloge I Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. 100/01, 39/05, 53/07, 102/10, 43/11 – ZVZD-1 in 38/15).

(3) Mejna vrednost za kremen iz Priloge I pravilnika se začne uporabljati 1. junija 2022. Od 1. junija 2019 se za kremen uporablja mejna vrednost $0,1 \text{ mg/m}^3$, do takrat pa mejna vrednost $0,15 \text{ mg/m}^3$.

10. člen

Z dnem uveljavitve tega pravilnika prenehajo veljati:

- Praktične smernice za izvajanje zdravstvenega nadzora in biološkega monitoringa za svinec (Uradni list RS, št. 9/11),
- Praktične smernice za oceno tveganja pri delu z nevarnimi kemičnimi snovmi (Uradni list RS, št. 56/07),
- Praktične smernice za delo z nevarnimi kemičnimi snovmi (Uradni list RS, št. 50/03).

11. člen

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Pravilnik o spremembah Pravilnika o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti kemičnim snovem pri delu (Uradni list RS, št. [78/19](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»KONČNA DOLOČBA

4. člen

Ta pravilnik začne veljati 10. januarja 2020.«.